

Tak to się wszystko zaczęło...
TWÓRCZOŚĆ
C. S. LEWISA

Clive Staples Lewis urodzony 29 listopada 1898 roku w Belfaście, zmarł 22 listopada 1963 roku w Oxfordzie. Brytyjski pisarz, historyk, filozof i teolog, członek grupy Inklingów. Stworzył cykl fantasy dla dzieci zatytułowany Opowieści z Narnii.

W wieku trzech lat, niedługo po tym, jak jego pies, Jacksie, zginął pod kołami samochodu, Lewis ogłosił, że odtąd nazywa się Jacksie. Na początek nie reagował na żadne inne imię. Jednak z upływem czasu zaakceptował imię Jack, którego używał w gronie rodziny i przyjaciół. Pochodził z rodziny anglikańskiej, lecz później stał się ateistą. W wieku 19 lat brał udział w I wojnie światowej na terenie Francji. W 1922 roku otrzymał tytuł bakałarza literatury. Rok później stał się najlepszym angielskim studentem i otrzymał państwowe wyróżnienie. Wykładowca Magdalen College na uniwersytecie oxfordzkim, później profesor literatury średniowiecznej i renesansowej na uniwersytecie w Cambridge. W Oxfordzie C.S. Lewis związał się z kręgiem Inklingów, do którego należeli też m.in. J. R. R. Tolkien, Charles Williams i Owen Barfield - nieformalna grupa, zajmująca się głównie dyskusjami o roli i kształcie literatury. Jej członkowie wspierali się wzajemnie w swoich literackich zainteresowaniach (najbardziej głośny jest wzajemny wpływ Tolkiena i Lewisa). Pod wpływem tych dyskusji rozpoczął się też proces powrotu Lewisa do chrześcijaństwa i do kościoła anglikańskiego. Nawrócenie Lewisa wywarło bardzo duży wpływ na jego twórczość, której duża część jest literatura chrześcijańska. Po II wojnie światowej Lewis stał się powszechnie szanowanym autorytetem w kościele anglikańskim i wśród innych chrześcijan.

Natalia Nosek

**"OPOWIEŚCI
Z NARNII"**

'Opowieści z Narnii' dzielą się na siedem tomów. Lewis, już po stworzeniu kilku pierwszych książek, postanowił opisać początki Narnii. Dlatego kolejność ich napisania nie do końca pokrywa się z kolejnością wydarzeń.

Książki w kolejności ich wydania:

Lew, Czarownica i stara szafa
Książę Kaspian
Podróż 'Wędrowca do Świt'

Srebrne krzesło

Koń i jego chłopiec
Siostrzeniec Czarodzieja
Ostatnia bitwa

Lista książek według chronologii wydarzeń:

Siostrzeniec Czarodzieja
Lew, Czarownica i stara szafa
Koń i jego chłopiec
Książę Kaspian
Podróż 'Wędrowca do Świt'
Srebrne krzesło
Ostatnia bitwa

Ciekawostki z życia twórcy Narnii

Początkowo planowane imiona rodzeństwa Pevensie, to Ann, Martin, Rose i Peter (czyli w tłumaczeniu: Ania, Marcin, Róża i Piotr).

W czasie II wojny światowej w domu pisarza zamieszkała czwórka dzieci, których obecność i przygody miały w późniejszych latach zainspirować Lewisa do opisania przeżyć rodzeństwa w "Kronikach Narnii". Byli to mali Kilnsowie. "Ostatnia bitwa" jest jedynym tomem bez dedykacji.

Przyjaciel Lewisa, J.R.R

Tolkien tak skrytykował Lwa, Czarownicę i Starą Szafę, że pisarz o mało nie porzucił pisania Kronik Narnii.

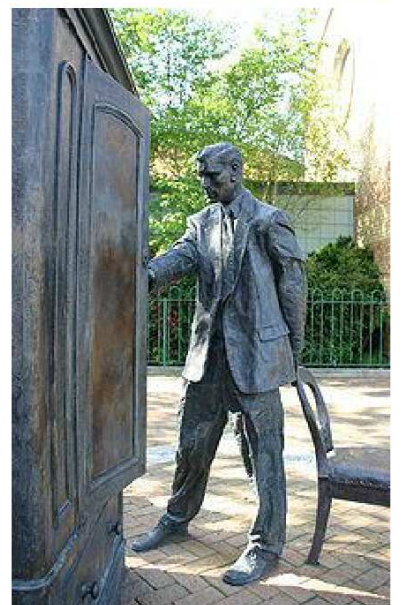
Natomiast "Aslan" to po turecku lew.

Obrazy same zjawiają się w mojej głowie. Ja tylko piszę o nich książki powiedział C.S.Lewis w jednym z wywiadów radiowych. Pierwszym takim właśnie obrazem, który ostatecznie zaprowadził Jacka do Narnii był faun idący zaśnieżoną ścieżką, niosący jakieś pakunki. Lewis miał wtedy zaledwie 16 lat!

Słowo "Narnia" najprawdopodobniej pochodził starożytnego miasta położonego w regionie Umbria we Włoszech, w którym m.in. w roku 35 n.e. urodził się Nerwa - rzymski cesarz w latach 96-98. Obecna nazwa miasteczka to Narni.

Rycypisk jest jedyną postacią całego cyklu, która nie umarła.

Początkowo postać Aslana była nieobecna w powieści. Lewis przez większość swojego życia cierpiał z powodu koszmarów, w czasie pisania pierwszego tomu doświadczył kilku snów z lwami w roli głównej, w ten sposób Aslan zaważnął jego wyobraźnię. Cair Paravel w dosłownym tłumaczeniu oznacza niższy sąd. Tłumaczenie tego daje nam język staroangielski, w którym słowo caer oznacza sąd, a paravail to dawny odpowiednik wyrazów niższy, bądź też pod. Można więc to tłumaczyć jako podległość królów Narnii władzy Aslana.

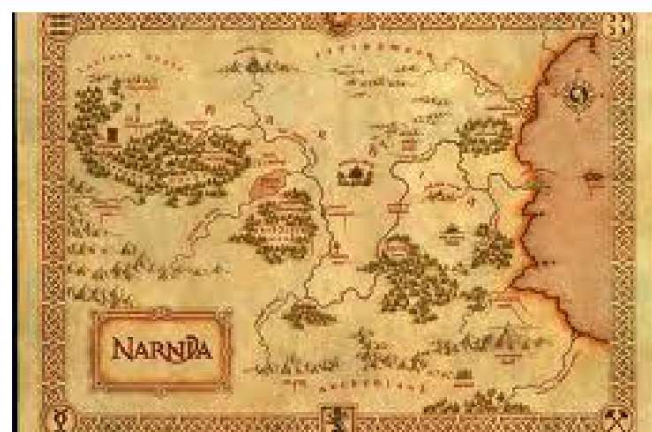

W MAGICZNYM ŚWIECIE NARNII

BAŚNIOWY ŚWIAT CLIVEA STAPLESA LEWISA

Kiedy monumentalne widowiska zdominowały kinowe ekrany, prosta, czysta baśniowość, trafiająca do młodszych i starszych, wywołuje zaskoczenie i prowokuje do odnalezienia w sobie niepokorzonej, dziecięcej wyobraźni.

Clive Staples Lewis kojarzony jest nieustannie z wybitnym twórcą Władcy Pierścieni, J.R.R. Tolkienem. Niestety, bo jedyne, co łączyło tych dwóch brytyjskich artystów, to przyjaźń, rywalizacja i praca na uniwersytecie w Oxfordzie. Ich utwory różniło za to prawie wszystko. Na fali popularności filmowych historii ze Śródziemia powstała ekranizacja Opowieści z Narnii, ale tak naprawdę film ten nie kontynuuje konwencji spektakularnych, epickich losów hobbitów, a przypomina

porzucony już w dzisiejszych czasach typ kina: pięknie opowiedzianej historii dla wszystkich, naiwnej, choć uroczej i magicznej. Warto zaznaczyć, że tak książkowa, jak i filmowa Narnia to zupełnie inny świat niż Śródziemie, Hogwart, czy Alagasia

z nadchodzącego Eragona. Podczas gdy wspomniane miejsca emanują mrokiem, prezentują współczesnione podejście do fantasy, Narnia pozostaje perełką staroświeckiego czaru i nieskomplikowanych wzruszeń.

Jak każda bajka, Opowieści z Narnii zawierają dodatkowe znaczenia i przesłanie. Twórcy filmu położyli nacisk na przedstawienie relacji między czwórką rodzeństwa. Mowa oczywiście o sile więzów rodzinnych, lojalności i poświęceniu, ale chyba najważniejszy okazuje się

wątek przebaczenia. Adamson nie ukrywa dydaktycznego podejścia do postaw bohaterów, a Edmunda wybiera na jedną z kluczowych postaci, która wpływa nieprzerwanie na rozwój fabuły i finalny morał. Nie jak każda bajka, Opowieści z Narnii

ze słodkiej historii o dzieciach, wspaniałej krainie i złej wiedźmie przekształcają się w nieco bardziej niepokojące widowisko z ofiarą Aslana i monumentalną bitwą na czele. Mimo to zachowują rodzinny, mało ofensywny charakter, choć nie dla najmniejszych widzów.

POZNAJMY MIESZKAŃCÓW NARNII

Truflogon jest mówiącym borsukiem - uczciwym i bardzo wiernym. Mocno wierzy w Starą Narnię i w Aslana. Dołącza do Księcia Kaspiana. **Rycypisk** - Niewielkiego wzrostu, ale bardzo dumny szczur jest przywódcą mówiących myszy i jednym z najwaleczniejszych żołnierzy Narnii. **Zuchon** - jest dobrotliwym Czerwonym Karłem. Nie wierzy w nic, czego najpierw nie zobaczy na własne oczy. Wierny i oddany przyjaciel. **Asterius** - Potężny minotaur Asterius należy do grona starych narnijczyków. Marzy o dniu, w którym Narnia odzyska dawną świetność.

Nikabrik Czarny Karzeł, wielki pesymista, który wielką niechęcią darzy ludzi. Walczy u boku starych Narnijczyków tylko dlatego, że nienawidzi Miraza jeszcze bardziej niż Księcia Kaspiana. **Brzuchaty Niedźwiedź** - ma niezwykle nawyk, ssie łapę w najważniejszych i najpoważniejszych chwilach. Jest jednak bardzo dobrym stworzeniem, którego prawdziwa odwaga ukazuje się podczas ostatniej bitwy. **Faun** - ten pół-człowiek pół-koziół korzysta ze swojej niezwykle zwinności, aby pokonać Telamrów. **Tyrus** szybki i silny satyr, który całym sercem wierzy w Księcia Kaspiana.

Narnijskie kroniki

Opowieści z Narnii to cykl siedmiu powieści fantasy dla dzieci napisanych przez C.S. Lewisa. Jest uważany za klasykę literatury dziecięcej oraz najlepszą pracę autora. Napisany przez Lewisa pomiędzy rokiem 1949 a 1954, został kilkakrotnie zaadaptowany, częściowo lub w całości, na potrzeby radia, telewizji, teatru i kina. Oprócz dużej liczby motywów chrześcijańskich, cykl zapożycza postaci i idee z mitologii greckiej oraz rzymskiej, jak również z tradycyjnych baśni brytyjskich i irlandzkich. Opowieści z Narnii opowiadają o przygodach dzieci, które grają główne role w odkrywaniu historii fikcyjnego świata, miejsca,

gdzie zwierzęta mówią, magia jest powszechna, a dobro walczy ze złem. W każdej z książek, z wyjątkiem Konia i jego chłopca, główni bohaterowie pochodzą z realnego świata i w magiczny sposób zostają przeniesione do Narnii, aby pomóc Lwu Aslanowi w zażegnaniu trwającego tam kryzysu. Według mnie warto przeczytać tę książkę.

Grażyna Szapołowska wielka dama kina i teatru

Grażyna Szapołowska, ur. 19 września 1953 roku w Bydgoszczy. Polska aktorka filmowa, teatralna i telewizyjna (w latach 1977-1984 i 2004 aktorka Teatru Narodowego w Warszawie).

Po maturze przez dwa lata grała we Wrocławskim Teatrze Pantomimy, W 1977 roku ukończyła warszawską PWST. W latach 1977-1984 występowała w stołecznym Teatrze Narodowym (m.in. rola księżniczki w Śnie srebrnym Salomei Juliusza Słowackiego). Jeszcze w czasie studiów grywała epizodyczne role w serialach epizodycznych (m.in. w Czterdziestolatku i w Lalce). Jej debiutem na wielkim ekranie była rola Jagody w polsko-jugosłowiańskim dramacie Zapach ziemi (1977r.) W 1982 roku zagrała obok Jana Nowickiego w Wielkim Szu. Przełom w jej karierze nastąpił jednak w 1983 roku wraz z występem w popularnej komedii muzycznej Lata dwudzieste, lata

trzydzieste Janusza Rzeszewskiego. W latach 80-tych ograniczyła występy w teatrze i skupiła się na pracy w filmie. Współpracowała wówczas z Krzysztofem Kieślowskim, co zaowocowało rolami w Bez końca (1984) oraz Krótkim filmie o miłości (1988). Za kreację w tym ostatnim filmie otrzymała

nagrodę Srebrnego Hugo na Międzynarodowym Festiwalu Filmowym w Chicago. Została też laureatką nagrody za najlepszą rolę kobiecą na 13 Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych w Gdyni. W latach 90-tych Grażyna Szapołowska stworzyła ważne kreacje m.in. matki w Kronikach domowych

Leszka Wosiewiczza (1997) oraz Telimeny w ekranizacji Pana Tadeusza Adama Mickiewicza w reżyserii Andrzeja Wajdy (1999). Rola Telimeny zaowocowała otrzymaniem Polskiej Nagrody Filmowej Orła za najlepszą rolę kobiecą. W 1997 roku podczas Festiwalu gwiazd w Międzyzdrojach odcisnęła dłoń na Promenadzie

Gwiazd. W 2003 roku została uhonorowana poprzez umieszczenie tablicy z odlewem jej podpisu w Alei Gwiazd na Rynku w Toruniu. Aktorka występowała także za granicą, głównie w filmach węgierskich, włoskich i niemieckich. Znana jest również jako interpretatorka piosenki aktorskiej. W 2005 roku

wydała zbiór opowiadań pt. Pocałunki. W 2008 roku wzięła udział w III edycji programu telewizyjnego Jak oni śpiewają, a w 2011 zasiadła w jury programu TVP 2 Bitwa na głosy.

Paulina Malisz

Michał Żebrowski aktor o wielu twarzach

Michał Żebrowski to polski aktor filmowy, teatralny, telewizyjny urodzony siedemnastego czerwca tysiąc dziewięćset siedemdziesiątym drugim roku w Warszawie. Od dziecka marzył o zostaniu aktorem. Brał udział w kółkach recytatorskich i zdobywał czołowe miejsca w konkursach. Po ukończeniu warszawskiego XI Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Reja, w 1991 roku zdał egzamin na Wydział Aktorski warszawskiej Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej, którą ukończył w 1995 roku. Na trzecim roku studiów stanął po raz pierwszy przed kamerą w teledramacie Feliksa

Falka Samowolka w 1993 u boku Roberta Gonery oraz telewizyjnym thrillerze Wynajmę pokój... Również w 1993. W 1999 r. stał się znany milionom polskich widzów, jako Jan Skrzetuski w "Ogniem i mieczem" Jerzego Hoffmana. Na planie podpatrywał Daniela Olbrychskiego, który jest dla niego wzorem aktora filmowego. Żebrowski otrzymał nagrodę czytelników miesięcznika "Film", Złotą Kaczkę dla "najlepszego polskiego aktora". W tym samym roku wystąpił w "Panu Tadeuszu" Andrzeja Wajdy". Doskonale odnalazł się w tytułowej roli Tadeusza Soplicy.

21 Lipca 2000 rozpoczęły się zdjęcia do filmu "Wiedźmin", w którym zagrał Geralta z Rivii. W 2002 roku można było zobaczyć aktora w "Pianiście" Romana Polańskiego Następnie Hoffman zaangażował go ponownie do współpracy. Tym razem Żebrowski zagrał Ziemowita w ekranizacji powieści Józefa Ignacego Kraszewskiego "Stara baśń". Rok 2004 przyniósł mu wreszcie rolę w filmie współczesnym. "Pręgi" debutantki Magdaleny Piekorz okazały się wielkim sukcesem. Żebrowski za kreację głównego bohatera, który nie może uwolnić się od dramatycznej przeszłości, otrzymał Złotą Kaczkę.

Aktor był trzy razy

Słynne role Michała Żebrowskiego

nominowany do Orła, Polskiej Nagrody Filmowej: za "Ogniem i mieczem", "Wiedźmina" i "Pręgi".

2 września 1999 ukazała się płyta "Zakochany Pan Tadeusz" z recytacją fragmentów "Pan Tadeusza" w wykonaniu Żebrowskiego.

To wspaniały aktor, choć rzadko o nim słychać w świecie mediów.

LITERACKIE PEJZAŻE

Tatry słowem malowane

Morskie Oko perła tatrzańskich jezior

Morskie Oko to największe i najczęściej odwiedzane z tatrzańskich jezior. Jest położone w Dolinie Rybiego Potoku u stóp Mięguszwieckich Szczytów.

Morskie Oko jest jeziorem polodowcowym, powstało w przegłębieniu dna żłobu lodowcowego, zamkniętym wałem moreny czołowej.

Ma powierzchnię trzydzieści cztery i dziewięćdziesiąt trzy setne hektara, długość: osiemset sześćdziesiąt dwa metry, szerokość: pięćset sześćdziesiąt osiem metrów.

W najgłębszym miejscu osiąga pięćdziesiąt jeden i osiem dziesiątych metra.

Wokół jeziora rośnie kosodrzewina, a w niej okazałe limby. Jest jednym z nielicznych, w którym występują w naturalny sposób pstrągi. Nad brzegami rośnie wiele rzadkich w Polsce gatunków roślin. Znad Morskiego Oka wydać Rysy najwyższy szczyt Polski. Stamtąd prowadzi szlak na najwyższą górę. Jest bardzo trudny i wyczerpujący, mimo to bardzo oblegany i przy

łańcuchach ubezpieczających wejście na szczyt często tworzą się zatory. Morskie Oko jest niezwykle spokojnym jeziorem. Słynie również z piękna, gdyż jest czyste, co czyni je przejrzystym i lśniącym, a promienie słoneczne, które odbijają się od wody ładnie błyszczą. Jezioro dookoła otoczone jest twardymi skałami, gdyż nawet mocne

uderzenia wody podczas burzy nie zdołają ich zniszczyć. Obecna nazwa Morskiego Oka wiąże się z legendą, według której Władysław Morski chciał wydać swoją córkę za Polaka, bo inaczej on wymyśliłby kławę. Ta jednak wybrała Węgry i gdy przyszła do swojego ojca z siódmką dzieci, płacząc błagała o litość, ale morski utopił we łzach

dzieci i ją. Morskie Oko jest jednym z najpiękniejszych zakątków Tatr. Z pewnością warto jest zwiedzenia. Pogodne, ciche jak duch, co tonąc w marzeniu Leci w sfery spokojne, burzliwe ominie: "Lśni jezioro zamknięte w granitów kotlinie, Jak błyszczący dyjament w stalowym pierścieniu"

MW

Z wizytą w Dolinie Kościeliskiej

Dolina Kościeliska jest druga co do wielkości doliną po polskiej stronie Tatr - pod tym względem ustępuje miejsca jedynie Dolinie Chochołowskiej. To walna dolina, czyli taka, która rozpościera się od podnóża Tatr aż po ich grzbiet. Ma 9 kilometrów długości i około 27 kilometrów szerokości. Dolina Kościeliska jest

prawdziwym arcydziełem Matki Natury. Przez dolną jej część przepływa Potok Kościeliski, a górną tworzą krystaliczne skały o złoźniczych kształtach i nazwach.

Wokół doliny pośród drzew górują liczne urwiste turnie, które przydają nieco grozy, ale i piękna krajobrazu.

Dolina Kościeliska, która ma swój niezaprzeczalny urok, nie obfituje jednak w rozległe widoki, a szlaków wysokogórskich w jej okolicy jest również niewiele. Jeśli ktoś chce się wybrać w wyższe partie gór, ma do wyboru trasy na Czerwone Wierchy lub na Ornak. Jeśli zapagniemy zdobyć najwyższy szczyt znajdujący się w Dolinie, nasze kroki powinny zostać skierowane

na Błyszcz liczący 2159 metrów. Natura przysłużyła się Dolinie Kościeliskiej jeszcze w jednym przypadku. Rwące górskie potoki, płynące w skałach wyżłobiły większe i mniejsze szczeliny, które na przestrzeni lat zmieniły się w jaskinie. Dolina Kościeliska jest naprawdę piękna. Szczególnie w zimie.

Paulina Malisz

PANI WISŁAWO - DZIĘKUJEMY!

Mówiła:
Nic jest niczym w niebycie.
Znała życie.
Bez patosu głośno myślała,
A potem to zapisywała
I tak powstawały wiersze,
Z gdyby i bez gdyby
Niewinne

moralitety,
Które świat zadziwiły,
bo językiem mówiły prostym
Choć o kocie a wszystkie
Na pełnym luzie.
Absurdy - arcydzieła.
To za nie dostała Nobla
Wisława Szymborska
do anioła podobna.

- 200 rocznica urodzin Karola Dickensa
- Biografia twórcy "Opowieści wigilijnej"
- Recenzje książek i ekranizacji filmowych opartych na motywach powieści Dickensa
- Sylwetki: Daniela Olbrychskiego i Anny Polony
- Literackie różności
ZAPRASZAMY DO LEKTURY!

SKŁAD REDAKCJI:

Natalia Halibożek
Paulina Malisz
Natalia Nosek
Przemysław Nowak
Kornel Piątek
Rafał Ulanecki
Marcelina Wadoń

Redaktor naczelny:
Agnieszka Łazarek